

Jumalateenistus Nõos P, 07.07.24 kell 11.00, 6. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Hb 12:25–29; Lk 6:27–31

Pihikõne: 1Ms 2:15

Jutlus: Jos 24:21–27

Laulud: 307 (1–4); 228 (1–2, 3); 289 (1–3); 310 (1–4)

Aga rahvas ütles Joosuale: „Ei, vaid me teenime Issandat!” Ja Joosua ütles rahvale: „Te olete tunnistajaks iseeneste vastu, et te olete endile valinud Issanda, et teda teenida.” Ja nad vastasid: „Oleme tunnistajad!” „Ja nüüd kõrvaldage võõrad jumalad, kes teie keskel on, ja pöörake oma südamed Issanda, Iisraeli Jumala poole!” Ja rahvas ütles Joosuale: „Me tahame teenida Issandat, oma Jumalat, ja võtta kuulda tema häält!” Nõnda tegi Joosua sel päeval rahvaga lepingu ja andis temale Sekemis määrused ja seadlused. Ja Joosua kirjutas need sõnad Jumala Seaduse raamatusse; siis ta võttis suure kivi ja pani püsti selle tamme alla, mis oli Issanda pühamu juures. Ja Joosua ütles kogu rahvale: „Vaata, see kivi olgu tunnistajaks meie vastu, sest see on kuulnud kõiki Issanda sõnu, mis ta meile on öelnud. Ja see olgu tunnistajaks teie vastu, et te ei salgaks oma Jumalat!”

Meie „Kiriku laulu- ja palveraamatu“ 237. laulus, mis kuulub rubriiki „Laulatus“, kõlab kolmas salm järgmiselt: „Tulevad Sinult siis neile need päevad, mis pahad, / sest et Sa usku ja armastust katsuda tahad, / aita siis Sa, anna neil kannatust ka, / ja ära jäta neid maha!”

See laul tuli mulle meelde, kui lugesin tänast jutluseteksti Joosua raamatus.

Miks see mulle meelde tuli? Sest Joosua raamatu 24. peatükis kogub Iisraeli rahva juht Joosua pärast Kaananima vallutamist ja enne oma surma Sekemi linna kokku kõigi Iisraeli 12 suguharu esindajad ning laseb neil kolm korda vanduda. Vanduda, et nad teenivad ka pärast Joosua surma laitmatult ja ustavalt Issandat, kes neid oli vägeva käega Egiptusest välja toonud, ega kummarda ebajumalaid. Loeme Joosua raamatu 24. peatükist, et rahvaesindajad nõustuvadki kolm korda sellise vande andma. Kahte neist kordadest kuulsime ka meie kirjakohas.

Selline vandumine sarnaneb abieluvandega, mille pruut ja peigmees altari ees seistes annavad. Kirikuõpetaja küsib pruudilt: „Kas sina tahad selle oma peigmehe oma kristlikuks abikaasaks ja peaks võtta, teda muutumatu ja murdumatu truudusega armastada, austada ja tema sõna kuulda, ühes temaga vastu võtta õnne ja õnnetust, rõõmu ja risti; ega taha teda ka iialgi mitte maha jätta ega ennast temast ära pöörata või lahutada, olgu siis et kõigeväeline Jumal teid üksteisest lahutab ajaliku surma läbi?” Ja pruut vastab „jah“. (Peaaegu täpselt sama küsib kirikuõpetaja esmalt ka peigmehele. Esitasin pruudi kohta käiva küsimuse seetõttu, et kiriku traditsioonis on kogudust sümboolselt ikka peetud pruudiks ja Kristust peigmeheks.)

Abielu algab, kuid peagi jõuavad abielus kätte ka „need päevad mis pahad“. Pruut vaatab oma peigmehest eemale ja peigmees vaatab pruudist eemale – on siis selle eemalevaatamise põhjuseks teine inimene, töö, teised huvid või muu sarnane. Jumal paneb abielu proovile. Vahel jääb see püsima, vahel puruneb. Mulle tundub aga, et kui abielupooled suudaksid tihedamini meenutada seda, mida nad kord altari ees on vandunud, siis ei loobutaks abielust nii kergekäeliselt. Oleks tore kui koos abieluvandega püstitataks kuhugi samuti kivisammas nagu Joosua kord Issandale antud vande puhul tegi. Siis võib-olla jääks abielu paremini püsima!

Ent kuidas on siis mu jutt abielust seotud Iisraeli rahva kolmekordse vandega, millest meie tänane kirjakoht kõneleb?

Nimelt polnud Joosua eestvõttel Jumala ees antud vanne Iisraeli rahva jaoks sugugi esimene ega viimane. Näiteks 2Ms 24. peatükis, kus kinnitatakse Jumalalt Moosesele Siinai mäel antud leping, on salmis 3 öeldud: „Ja Mooses tuli ning jutustas rahvale kõigist Issanda sõnadest ja kõigist seadlustest. Ja kogu rahvas vastas ühehäälselt, öeldes: „Me tahame teha iga sõna järgi, mis Issand on rääkinud!”

Teame aga, et peagi taganes Iisraeli rahvas oma Jumalast ja tantsis kuldvasika kui ebajumalakuju ümber.

Või teine näide. Juuda kuningas Joosija ajal avastas kuningas Jeruusalemma templi remondi ajal templisse peidetud seaduseraamatu ja sai seda lugedes aru, et Iisraeli rahvas pole täitnud esiisade antud tõotust Jumalale. Ja 2Kn 23:1jj on kirjutatud: „Siis kuningas läkitas käsu ja kõik Juuda ja Jeruusalemma vanemad koguti tema juurde. Ja kuningas läks Issanda kotta ja koos temaga kõik Juuda mehed ja kõik Jeruusalemma elanikud, preestrid ja prohvetid ja kogu rahvas, niihästi väikesed kui suured, ja ta luges nende kuuldes kõik Issanda kojast leitud Seaduse raamatu sõnad. Ja kuningas seisis samba juures ja tegi Issanda ees lepingu, et nad käivad Issanda järel ja peavad tema käske, manitsusi ja määrusi kõigest südamest ja kõigest hingest, et täita selle Seaduse sõnu, mis sellesse raamatusse olid kirjutatud; ja kogu rahvas astus lepingusse.“

Ometi teame, kuidas Iisraeli rahvas sellegipoolest ei suutnud Jumalale antud vannet pidada, kaugenes Jumalast, kaotas selle tagajärjel oma riigi, peagi ka templi ja rahvas pillutati mööda maailma laiali.

Need on ainult paar näidet sellest, kuidas Iisraeli rahvas on vandunud Jumala ees, et teenib ainult Jumalat, kuid pole seda vannet pidanud. Seega, kui võrrelda Jumala ja Iisraeli rahva vahel sõlmitud lepingut abieluvandega, mille puhul nii Jumal kui rahvas on üksteisele truudust vandunud, siis näeme, et rahvas pole suutnud seda vannet pidada. Jumala ja tema rahva vahelisse abiellu on tulnud „need päevad, mis pahad“ – nagu seisab eelnimetatud kirikulaulus.

Kui jätkata võrdlust inimliku abieluga, siis tuleks kõnelda veel kahest asjast: süüst ja tagajärjest.

Kes on abielus ette tulevais tülides süüdi? Ma arvan, et nõustume: mõlemad abielupoole! Vahel tundub, et ühe süü on suurem, kuid usun, et uurima hakates selguks, et see on siiski võrdne. Mõlema inimese südames on pattu ühepalju. Ütleb ju ka apostel Paulus Rm 3:23 ja Rm 5:12: „Kõik on pattu teinud.“ Kui inimesed seda mõistaksid, oleks leppimine palju lihtsam, sest siis poleks vaenlane teine inimene, vaid mõlemal abielupoolel oleks ühine vaenlane, patt. Ja koos patu vastu peetud vaimulik võitlus liidab inimesed jälle kokku. Tihtipeale aga lõpevad abielutülid lahutusega, sest inimesed ei suuda näha enese süüd teise oma kõrval.

Kuidas on aga Jumala ja Iisraeli rahva (ja Kristuse koguduse kui Iisraeli rahva laienduse) abieluga? Kes on sealseis „tülides“ süüdi? Loomulikult kogudus kui pruut! Sest milline süü saab olla Jumalal, kes on maailma Looja ning käitub loodu suhtes alati armuliselt ja halastavalt?! Jumal jääb enda ja koguduse vahelisele abielule truuks ka siis, kui kogudus kord antud vannet murrab. Jumala armastus koguduse vastu on lihtsalt nii suur, et ta annab ikka ja jälle uusi võimalusi „abielu“ jätkamiseks.

Ent milline on siis abielu tagajärg? Eelpool tsiteeritud abieluvandes on sõnad: „...olgu siis, et kõigeväeline Jumal teid üksteisest lahutab ajaliku surma läbi.“ Abielus, milles mõlemad abielupoole meenutavad kunagi antud abieluvannet ja on valmis koos vastu astuma nende abielu tumestavale patule, saavadki need sõnad teoks: abielu lahutab alles ajalik surm. Selles abielus võib olla kriise ja suuri lõhesid, ent kui abielupoole meenutavad kord laulatuse ajal toimunud alandumist Jumala armu ja halastuse ette, siis kingib Jumal kriiside ajal ühele abielupoolele justkui ajutiselt iseenda armulise rolli. Üks või teine abielupool suudab siis teisele andeks anda nii, nagu Jumal andis korduvalt andeks Iisraeli rahvale, kes oli oma Jumalale antud vannet rikkunud.

Sellise abielu lõpp on ühe või teise abielupoole surm. (Kahjuks surevad abielupoole eri aegadel, ehkki ka nende üheaegset suremist tuleb vahel ette.). Inimlikus mõttes loetakse sellist abielu tavaliselt õnnelikuks, sest see ei katkenud vähemalt enne paratamatut lõppu.

Jumala ja koguduse, Jumala ja ristiinimese vaheline abielu aga ei saa niimoodi lõppeda. Sel lihtsal põhjusel, et üks abielupooltest, Jumal on igavene Vaim! Ja abielupool, kes on igavene, tahab ju, et igavene oleks ka tema abikaasa!

Seepärast ongi Jumal Iisraeli rahvale kui oma väljavalitud, ent tihti truudusetule mõrsjale alati andestanud. Ta tahab Iisraeli rahva viia igavikku. Teame Piiblist, kuidas see igavikku viimine on toimunud: Jumal on saatnud inimeste juurde oma Poja Jeesuse Kristuse, kes on inimkonna eest surnud ja muutnud ta niiviisi usu läbi igaveseks.

Selles Kristuse ja koguduse vahelises „uues abielulepingus“ on küll selline omapära, mida võib poolnaljaga võrrelda tänapäevase internetiajastuga. Jeesus Kristus on öelnud, et ta on oma koguduse juures maailma ajastu otsani, kuid on seal Püha Vaimu läbi, mitte füüsiliselt. Ka tänapäeval võib ju

abielu pikka aega kesta nii, et abielupoolel saava üksteisega suhelda ainult virtuaalselt, interneti vahendusel. Ja siiski abielu toimib lootuses peatsele kohtumisele.

Meie, Kristuse koguduse kui pruudi kohtumine oma Peigmehe Kristusega toimub samuti ühel heal päeval. Surmal pole enam võimu meid lahutada. Tuleb lihtsalt oodata, olla leplik ja andestav. Täpselt selline on ju ka kõigeväeline Jumal, kes kord armastatud Peigmeheena meie juurde tagasi jõuab!

Aamen.